

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát
Matiční 20, 702 00 Ostrava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1513/24-T
Sp. zn. ČŠIT-S-327/24-T

Název	Střední škola a Základní škola, Havířov-Šumbark, příspěvková organizace
Sídlo	Školní 2, 736 01 Havířov-Šumbark
E-mail	skolni@ssazs-havirov.cz
IČO	13 644 297
Identifikátor	600 026 337
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Luboš Just
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místa inspekční činnosti	Opletalova 595/8, Havířov Opletalova 602/5, Havířov Školní 601/2, Havířov
Inspekční činnost na místě	10. 6. 2024 – 13. 6. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Střední škola a Základní škola, Havřířov-Šumbark, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost střední školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny. Škola vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména s mentálním postižením, kombinovaným postižením či poruchou autistického spektra. K termínu inspekční činnosti navštěvovalo 98 žáků střední školu a 146 žáků základní školu. V deseti třídách základní školy se vzdělávalo 73 žáků, 73 žáků bylo vzděláváno v 15 třídách základní školy speciální pro žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením. Školní družina poskytovala zájmové vzdělávání v sedmi odděleních 53 žákům.

Ve střední škole se vzdělávají žáci podle školních vzdělávacích programů v tříletých oborech vzdělání s výučním listem 23-51-E/01 Strojírenské práce, 65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby, 66-51-E/01 Prodačské práce, 41-52-E/01 Zahradnické práce, 36-67-E/01 Zednické práce, 75-41-E/01 Pečovatelské služby, 36-64-E/01 Tesařské práce. Střední škola poskytuje vzdělání také v oborech praktická škola jednoletá a praktická škola dvouletá.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy vykonává funkci od roku 2020, část svých kompetencí účelně delegoval a rozšířil vedení na čtyři zástupce ředitele. Zpracoval dlouhodobou koncepci rozvoje školy, kterou postupně naplňuje. Zaměřuje se na spolupráci mezi pedagogickými pracovníky a projektovou činnost, což výrazně zefektivňuje vzdělávání žáků i přispívá k rozvoji jejich potenciálu nebo potřeb. Pravidelné porady vedení a jednání pedagogické rady podporují vzájemnou spolupráci pedagogů. Realizace kontrolních činností jednotlivých úseků je pravidelně efektivně vyhodnocována.

Třídy školy jsou vybaveny standardně, učební pomůcky a výpočetní technika jsou v průběhu vzdělávání využívány. K pohybovým aktivitám žáků slouží zrekonstruovaná tělocvična a bazén. Zařízení dílen i učeben je průběžně modernizováno, jsou prováděny rekonstrukce (nový výtah), starší vybavení je pravidelně udržováno. Vybavení školy nabízí zázemí pro vzdělávací aktivity např. multisenzorická místnost Snoezelen, což se pozitivně odráží v celkovém rozvoji žáků. Vzdělávání účinně podporuje využívání tabletů, dotykových monitorů, interaktivních tabulí či dataprojektorů. Škola efektivně zařazuje během vyučování širokou škálu doplňkových aktivit a terapií (canisterapie či muzikoterapie) a realizuje plaveckou výuku. Školní družina využívá vlastní prostory, které jsou vhodně upraveny pro zájmové aktivity.

Složení pedagogického sboru umožňuje naplňovat školní vzdělávací programy. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťováno na základě zpracovaného plánu, který zohledňuje potřeby pedagogů i žáků ve vzdělávacím procesu. Získané poznatky si vyučující předávají na pracovních poradách. Pravidelně dochází k postupnému proškolení členů pedagogického sboru metodou instrumentálního uvědomování. Její uplatnění ve výuce pozitivně ovlivňuje a posiluje sebevědomí a sebedůvěru žáků v procesu vzdělávání. Škola efektivně využívá služeb ICT koordinátora v hodinách zejména při diferenciaci učiva žáků základní školy speciální. Z analýzy dotazníkového šetření pro učitele vyplývá, že by pedagogičtí pracovníci základní školy uvítali zlepšení komunikace s širším vedením školy.

Poradenské služby i prevenci sociálně patologických jevů škola účelně zajišťuje a vyhodnocuje. Školní poradenské pracoviště se cíleně zaměřuje na řešení potřeb žáků souvisejících s výchovně vzdělávacím procesem a na jejich profesní orientaci. Při své práci

vychází ze zkušeností, znalosti prostředí a atmosféry školy, úzce spolupracuje s vedením, pedagogickými pracovníky (zejména s třídními učiteli). Prevence rizikového chování vychází ze zpracovaného dokumentu a aktuálních potřeb jednotlivých třídních kolektivů i celé školy, následně je realizovaná prostřednictvím cíleně zaměřených akcí a účelně je zapracována do vzdělávacího obsahu některých předmětů.

Škola se aktivně zapojuje do projektových výzev napříč různými poskytovateli. Ty byly zdrojem nejen finančních dotací, ale také inspirativních námětů a další specifické podpory např. v oblastech personálních podmínek (sociální pedagog), profesního růstu pedagogů, komunitního setkávání, úhrady dopravy a poplatků za vstupné (např. divadlo). Pro rozvoj digitálních kompetencí škola pořídila a využívá např. notebooky, tablety, digitální mikroskopy, vizualizéry, 3D tiskárnu.

Vedení školy systematicky usiluje o vytvoření vhodných podmínek pro zajištění psychického i fyzického bezpečí žáků. Vstupy do budov školy byly zajištěny, byla minimalizována možnost vniknutí cizích osob.

Žáci se mohou stravovat ve školní jídelně, mají denně možnost výběru ze dvou hlavních jídel. Vedení školy zajistilo úhradu školních obědů z dotačního programu pro žáky pocházející ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Inspekční činnost byla zaměřena na hodnocení průběhu vzdělávání na základní škole, základní škole speciální, střední škole, praktické škole a také ve školní družině.

Pracovní klima na základní škole podporovalo otevřenou komunikaci mezi pedagogy navzájem i mezi žáky. Ti měli možnost vyjádřit své názory, obsah učiva byl účelně propojován s reálnými situacemi běžného života, čímž bylo podporováno chápání souvislostí mezi znalostmi a zkušenostmi jednotlivých žáků. Převažovala frontální výuka zdařile doplňována aktivizačními metodami a samostatnou prací žáků. Byly rovněž využívány příležitosti k sebehodnocení žáků. Za velmi přínosnou byla hodnocena spolupráce učitelů a asistentů pedagoga.

Pozitivně laděný přístup pedagogů střední školy k žákům v teoretické výuce aktivizoval jejich zvědavost, otevřenost a ochotu přijímat nové podněty a také s nimi dále pracovat. Diferenciace kladených požadavků a zadávaných úkolů vedla ke zvýšení jejich zájmu, podněcovala žáky a podporovala dosažení vzdělávacích cílů. Při výkladu nové látky pedagogové vhodně vycházeli z dosavadních znalostí žáků. Účelné bylo využití mezipředmětových vztahů i propojení teoretického učiva s praktickými poznatky žáků z odborného výcviku.

Praktické vyučování (odborný výcvik), realizované ve škole i na pracovišti smluvního partnera, probíhalo v příjemné pracovní atmosféře. Vyznačovalo se promyšlenou organizací pracovních činností respektující specifika jednotlivých oborů. Vyučující s žáky komunikovali na přiměřené úrovni, vhodně je motivovali a cíleně prohlubovali jejich zájem o zvolený obor. Účelně byla podporována sebedůvěra, sebereflexe a rozvoj komunikačních dovedností žáků. Vyučující ve výuce uplatňovali individuální přístup, poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu a upozorňovali na dodržování zásad bezpečnosti práce. Žáci pracovali samostatně někdy ve dvojicích nebo skupinkách s pomocí učitele. Systematicky si osvojovali a upevňovali technologické postupy nezbytné pro jejich budoucí profesi. Získávali pracovní návyky, smysl pro kvalitu a zodpovědnost. Prokazovali praktické dovednosti, vhodně využívali poznatky získané z teoretického vyučování. Realizace výuky

prostřednictvím produktivních činností přispívala k celkovému rozvoji žáků a potvrzovala úspěšné osvojení některých potřebných kompetencí.

V hospitovaných třídách základní školy speciální a praktické školy se střídaly společné činnosti ve třídě, podpůrné terapie a speciálně pedagogická péče. Při vzdělávání převládaly pozitivní vzájemné vztahy mezi vyučujícími a žáky. Průběh vzdělávání učitelé dobře promýšleli, pro pochopení učiva používali řadu názorných pomůcek. Z forem práce v hodinách nejčastěji využívali individualizovanou výuku vzhledem ke specifickým potřebám žáků. Při vzdělávání byla uplatňována diferenciací rozsahu učiva, které odpovídalo nárokům na žáky různých ročníků zařazených v jedné třídě a jejich vzdělávacím možnostem. Žáci komunikovali převážně pouze s pedagogy, kteří u nich podporovali rozvoj vyjadřovacích schopností kladením otevřených otázek. Učitelé účinně podporovali možnosti žáků lépe a samostatně se orientovat v prostoru a čase. Velmi přínosná byla činnost asistentů pedagoga, a to především při plnění diferencovaně zadaných úkolů.

Při vzdělávání žáků ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům nejen prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést ke správnému využití volného času. Žáci využívali nabízené aktivity, vychovatelky jim poskytovaly příležitosti k seberealizaci, přihlížely k jejich možnostem a schopnostem.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení školy pravidelně sleduje a vyhodnocuje dosahované výsledky vzdělávání žáků. V oborech vzdělání s výučním listem v loňském školním roce 2022/2023 ze 113 neprospělo 15 žáků. Závěrečnou zkoušku konalo ve zmíněném roce 19 žáků, z toho dva neprospěli. Problematikou školní neúspěšnosti žáků se učitelé zabývají při jednáních pedagogické rady a v rámci porad předmiotových komisí. Škola přijímá opatření pro zlepšení ve formě poskytování individuální podpory, užší spolupráci s rodinou, případně konzultací s vyučujícími. V základní škole v minulém školním roce ze 142 žáků 11 neprospělo. Po ukončení základního vzdělávání většina žáků pokračuje ve zdejší střední škole. O uplatnění svých žáků získávají třídní učitelé nejčastěji z návštěv absolventů ve škole.

V loňském školním roce bylo evidováno na základní škole 2411 neomluvených hodin, na střední škole 4765. Škola se snaží pracovat se zmíněnou absencí, avšak vlivem toho, že někteří žáci pocházejí ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se míra úspěšnosti u těchto žáků nijak významně neposunuje.

Zákonným zástupcům škola poskytuje průběžné informace o výsledcích vzdělávání, zveřejňuje aktuality týkající se její činnosti. Škola aktivně vytváří prostředí pro zapojení žáků do různých kroužků, individuálních a týmových soutěží podporujících jejich zájem i nadání. Základní škola se zaměřuje rovněž na podporu nadání, byla uskutečněna výstava prací žáka základní školy speciální.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují partnerské vztahy zejména s pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry, Policií ČR, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, vedením města Havířov či spolupráce se školami podobného typu a zřizovatelem. Škola k podpoře kompetencí žáků a k zajištění rozšíření vzdělávací nabídky spolupracuje rovněž s domovem seniorů či jednotlivými nákupními centry v Havířově. Dobrá spolupráce s partnery, kterými jsou významné firmy z okolí školy, je zaměřena zejména na oblasti zajištění praktického vyučování žáků, provádění školení či na realizaci exkurzí.

Školní vzdělávací program školní družiny je realizován formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností. Vychovatelé se snaží o vybudování nebo posílení motivace žáků k účelným volnočasovým aktivitám.

Závěry

Vývoj školy

- Ve školním roce 2020/2021 došlo ke změně na pozici ředitele školy, a k rozšíření týmu širšího vedení školy.
- Od poslední inspekční činnosti došlo ke zvýšení počtu žáků a tím i pedagogů v základní škole a snížení počtu žáků na střední škole.
- Škola se zaměřila na další vzdělávání pedagogických pracovníků ohledně nových metod a forem vzdělávání, vedení školy nastavilo funkční hodnotící systém pedagogů.
- Od poslední inspekční činnosti došlo k vybudování výtahu na základní škole, zastřešení venkovních učeben, zařízení nových učeben na střední i základní škole či dovybavení informační technikou.

Silné stránky

Základní škola

- Zapojení školy do různých projektů umožňuje kontinuální zlepšování materiálních a personálních podmínek pro vzdělávání s pozitivním dopadem na kvalitu vzdělávání žáků. (2.4)
- Vzájemná spolupráce učitelů a asistentů pedagoga přispívá k efektivnímu rozvoji žákovského potenciálu. (3.3)
- Kvalita výuky ve třídách základní školy speciální a praktické školy účinně podporovala vzdělávací proces žáků. (4.2)

Střední škola

- Promyšlená individualizovaná a diferencovaná výuka probíhající na odborném výcviku podněcovala zájem žáků o vykonávání činností. Posilovala jejich sebevědomí a přispívala k vytváření pozitivního postoje k vybranému oboru vzdělání. (4.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Škole se nedaří vlivem rodinného prostředí motivovat některé žáky k lepším výsledkům vzdělávání a pravidelné docházce na základní i střední škole. (5.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Přijmout opatření ohledně zlepšení komunikační roviny mezi vedením školy a pedagogickými pracovníky základní školy.
- Zapracovat na účinnější motivaci žáků směrem ke snižování absence a rozšíření zájmu o následné střední vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 14 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
2. Třídní knihy vedené ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
3. Organizace školy 2023/2024
4. Školní matrika vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
5. Rozvrhy vyučovacích hodin ke dni 10. 6. 2024
6. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy (vzorek)
7. Dokumentace školního poradenského pracoviště včetně dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
8. Dokumentace k organizaci odborného výcviku (mj. smlouvy o obsahu a rozsahu praktického vyučování, souhlasu zákonného zástupce, že žák bude vykonávat odborný výcvik na pracovišti smluvního partnera, pracovních výkazů žáků za produktivní práci atd.) vedených ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
9. Dokumentace související se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při poskytování vzdělávání vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
10. Dokumentace vztahující se k finančním a materiálním podmínkám školy pro školní rok 2023/2024 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Daniel Jakubek, Ph.D., školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Monika Hanzelková, školní inspektorka

Mgr. Jan Pokorný, MBA, školní inspektor

Mgr. Petr Novotný, školní inspektor

Mgr. Kateřina Lazarová, školní inspektorka

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní pracovnice

Mgr. Sylva Kyselová, Ph.D., MBA, školní inspektorka

20. 6. 2024